

humanisties blad voor jonge mensen

3e jaargang nr. 7 - 1969
redactie- en administratie-adres: postbus 2332
postgiro 1382777 - Utrecht
Abonnementsprijs: f 7,25
Losse nummers: f 1,-
Advertentietarief op aanvraag.

inhoud

Libertijn in de schoot van Erasmus
Gesprek met Ed Plieger
Democratisch kamp?
De staart van de ruimtevaart
Gedachten over het verband tussen
de doelstellingen van het H.V. en het ledental
Informatie
Adressenlijst

Redactie en medewerkers:

Hans Nootenboom	Wim van Duyl
Els Peekel	Betty Gerritsen
Frank Tas	Lex Hegt
Harry Wilhelm	Peter Hilkuysen

Grafiese verzorging en illustratie: Marie Reehorst

libertijn in de schoot van erasmus en dat na 500 jaar!

Alle opletende Libertijnlezers zullen gemerkt hebben, dat de samenstelling van de redactie gewijzigd is. Bijna de gehele Libertijn-redactie is nu vernieuwd met biologerende zwart-op-wit-kracht. De bovenstaande redactie-leden en medewerkers hebben zich bereid verklaard de vorige bemanning af

te lossen en de libertrein rijdende te houden. Hierbij zullen zij enerzijds trachten alle dode sporen te omzeilen, maar er anderzijds niet voor terugdeinzen onterechte rode seinen te negeren, daarmee al dan niet humanistische heilige huisjes verpletterend. In welke mate ieder bemanningslid zal kunnen bijdragen tot het rollend houden van de zaak, hangt nogal sterk af van hun persoonlijke omstandigheden, zodat er nog weinig zekerheid omtrent hun medewerking bestaat. Er is een kans, dat een aantal van hen halverwege de rit uit de trein springt. Dat is al één argument om te streven naar uitbreiding van de redactie.

Verder is Libertijn nogal een Rotterdamse zaak geworden; Een overweldigende meerderheid van de medewerkers komt uit de Maasstad. Waren zij nu fanatieke regionalisten of municipalisten, dan zouden zij zich gelukkig prijzen Libertijn aan hun Erasmus boezem te kunnen koesteren onder het motto: na 500 jaar in de schoot van Erasmus. Evenals Desiderius zijn zij echter niet zo beperkt. Wij hopen dat ook alle niet-Rotterdamers er zo over denken. Wil Libertijn zich een landelijk blad noemen, dan is het noodzakelijk dat andere in meer of mindere mate humanistische jongeren bijdragen leveren. Dat kan gebeuren in de vorm van een vaste rubriek of een los artikeltje. Kritiek verwachten we natuurlijk helemaal niet!

gesprek met ed plieger

Ed Plieger, van beroep socioloog, is sinds 1 augustus 1969 in dienst bij het Humanistisch Jongeren Sentrum. Het H.J.S. is een stichting, die alle min of meer humanistische jongeren overkoepelt; dus ook diegenen, die niet tot het Humanistisch Verbond behoren. (Bijv. de H.J.B. en de Studentenvereniging op Humanistische grondslag "Socrates").

Ed Plieger is zelf overigens ook geen lid van het "Humanistisch Verbond" hoewel hij natuurlijk wel de zo noodzakelijke "humanistische gezindheid" zal bezitten. Dit laatste is voor velen ongetwijfeld een ruimere interpretatie van een humanisme dan het Humanisme van het Humanistisch Verbond. Eerst enige achtergrondinformatie:

De nieuwe funktionaris (wat een naar woord, wellicht beter medewerker) van het H.J.S. werd in 1940 te Hoorn geboren. Studeerde na zijn middelbare scholloppeiding sociologie te Leiden, vond dit overigens niet de meest progressieve stad; Utrecht was wellicht nog erger. Dank zij "onze" kroonprinses, die toendertijd daar ook de sociologie bestudeerde, was de fakulteit in "de vaart der volkeren" omhoog gestoten, en daar profiteerden toen ook de andere studenten van.

Na zijn studie in 1964 bekroond te hebben met het behalen van het diploma van doctorandus in de sociologie, vertrok Ed Plieger naar Zeeland (om precies te zijn Zuid-Beveland) teneinde in een aantal dorpen maatschappelijk opbouwwerk te verrichten. Kreeg daarbij te maken met lastige burgemeesters en de geestelijkheid. Had de burgemeesters echter nodig voor het verkrijgen van subsidiegelden, nl. h. handtekeningen onder formulieren in veelvoud voor bepaalde activiteiten voor de jeugd.

In 1967 zei hij het Zeeuwse opbouwwerk vaarwel en vertrok naar Amsterdam, waar hij een betrekking aanvaardde bij het "Anker-clubhuiswerk". Hier was Ed Plieger eveneens op het praktische vlak werkzaam, zij het dan als clubhuisleider. Tijdens deze korte werkperiode weer te maken met bureaukratische en amateuristische instellingen als buurtverenigingen, vechtpartijen ontbraken niet in het clubhuis. Regelmatig politie op het dak om de vechtenden te scheiden dan wel de leiding te ontzetten. Uit het bovenstaande blijkt wel dat Ed Plieger geïn-

teresseerd is in werk op het praktische vlak en met concrete zaken. Dit was voor mij zeer verrassend, daar ik een heel ander beeld van sociologen had. Sociologen waren, dacht ik voor kort, mensen die uit ingewikkelde samengestelde enquêtes voor de hand liggende konklusies trokken.

Na het Anker-clubhuiswerk verlaten te hebben was Ed Plieger nog enige maanden werkeloos, voordat hij op 1 augustus bij het H.J.S. in dienst trad. Vond echter die paar maanden werkloosheid geen verloren tijd. In die periode was er in Amsterdam net de "Maagdenhuisbezetting", democratiseringsplannen, inspraak en al die andere zaken, voor sociologen veel praktisch studiemateriaal.

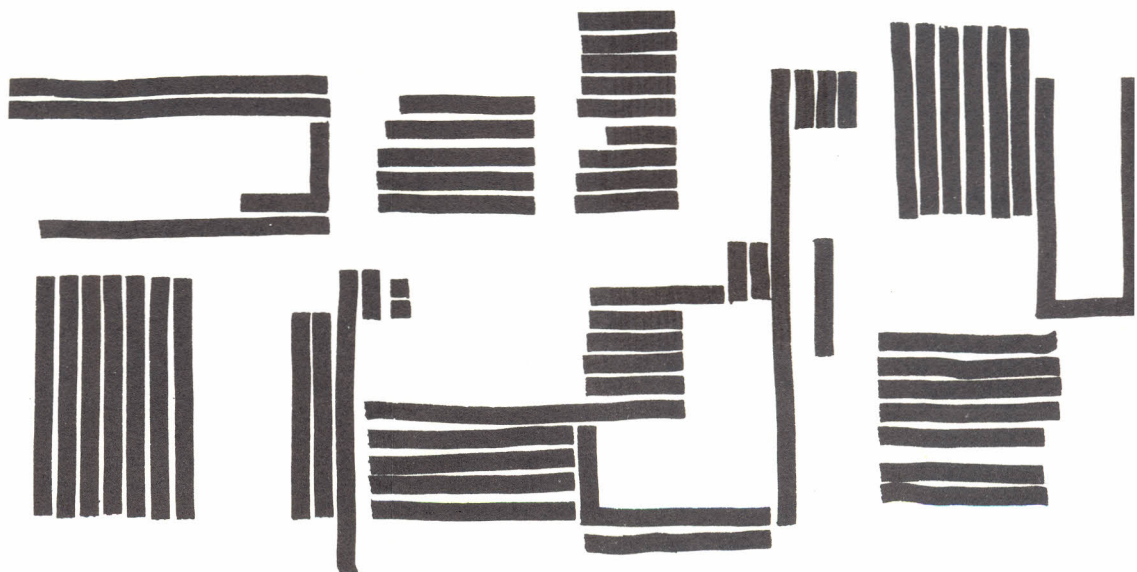
Maar genoeg over het "verleden" van plieger, nu is het ogenblik aangebroken om te komen tot een verslag van het gesprek (eerlijker gezegd de gesprekken) die ik met hem gevoerd heb.

Als leidraad van onze gesprekken diende een artikel van G. van Benthem van den Bergh (v.B.v.d.B.) in Vrij Nederland van 5 juli 1969. In dit stuk (er naast stond een foto van Che Guevara, die echter behoorde bij een recensie van de opera "Rekonstruktie"; hoewel het op het eerste gezicht leek alsof Che betrekking had op het artikel van v.B. v.d.B.; hiervoor zal wel een psychologische verklaring gevonden kunnen worden) werd gepleit voor een ORGANISATIE VOOR DE VERDEDIGING VAN DEMOKRATISCHE RECHTEN.

Eén van degenen, die reageerden op het pleidooi van v.B.v.d.B. was Plieger tesamen met een sociologe in Vrij Nederland van 26 juli 1969 (pag. 10).

Vraag: "van Benthem van den Berg en jij zijn het volgens mij met elkaar eens, dat op één of andere manier dan wel op vele wijzen de democratie bedreigd wordt. Om nu het individu bescherming te geven moet er iets gebeuren, waardoor men niet aan de willekeur van wie dan ook (het bedrijf, de leraar, de professor, de vakbondsleider) wordt overgeleverd. Wat zijn nu de kenmerkende verschillen tussen de organisatie van v.B.v.d.B. en de vorm waarin hij het één en ander verwezenlijkt wil zien?"

Antwoord: "v.B.v.d.B. staat een bij uitstek juridische verdedigingsorganisatie voor. Hierbij zullen

alleen de spektakulaire gevallen van onredelijke behandeling e.d. terecht kunnen. De verborgen gevallen komen hierbij niet aan bod, doordat zij of wel de weg niet weten in de dan ontstane toporganisatie, dan wel te bescheiden zijn zich op de voorgrond te dringen. Zo'n organisatie zal weer een grote dosis bureaucratie met zich meebrengen met alle gevaren vandien. Ik ben domweg een beetje bang dat het niet goed zal gaan. Mijn voorkeur gaat uit naar over heel het land verspreid liggende informele groepen van mensen die in potentie reeds kritisch zijn. Het zullen echter geen mensen zijn die "aan de weg timmeren" dan wel in de publiciteit staan of willen staan. Dit laatste is voor velen onmogelijk, daar ze het niet met hun werk kunnen combineren. Misschien kan je het zo zeggen, dat de informele groepen zoals ik die voorsta zullen bestaan uit diegenen, die in verband met het gevaar voor hun eigen positie niet in de toporganisatie van v.B.v.d.B. willen, maar wel mee willen denken en discussiëren over de verdediging van de democratische rechten. Het kenmerkende verschil met de organisatie van v.B.v.d.B. is dus wel het informele karakter van de groepen. Er zal geen bureaukratisering kunnen optreden, geen papieren rompslomp, een adreslijst per groep hooguit en meer niet".

Vr. "Er zijn natuurlijk ook nadelen aan die informele groepen verbonden".

Antw. "ja, allicht. Informele groepen zullen weinig stoot- of daadkracht vertonen. Het is echter niet zo, dat ik tegen een toporganisatie ben, maar naar mijn mening moet tegelijkertijd met de eventuele stichting van die organisatie of beter nog eerder informele groepen gevormd worden".

Vr. "Nu je het over de vorming van informele groepen hebt een min of meer praktische vraag. Hoe zullen de informele groepen verwezenlijkt kunnen worden".

Antw. "Wel, je zou kunnen beginnen met een ingezonden stuk, Dit is toevallig de wijze waarop wij gestart zijn. Hierop zijn enkele reacties binnen gekomen van mensen, die analoog dachten. Er zal wellicht een soort sneeuwbal effect van uitgaan. De mond-op-mond reclame oftewel de direkte kom-

munikatie moeten de informele groepen vormen".

Vr. "Misschien ook een interview in "Libertijn" ?
Antw. "Wie weet".

Vr. "Je zal echter mikken op een in politiek opzicht bepaalde wijze geëngageerde deel van de Nederlandse bevolking. Het gevaar bestaat dat je dan slechts een klein gedeelte zult bereiken, of ben ik te pessimistisch"?

Antw. "Inderdaad mikken wij laat ik zeggen op diegenen, die de maatschappij kritisch bezien en dat zijn toevallig praktisch altijd mensen uit de Jinkse hoek, bijv. lezers van V.N., Nieuwe Linie, de Groene enz., maar niet van bijv. Elsevier. De in formele groepen zullen echter ook een mentaliteitsverandering teweeg moeten brengen naast een soort voorlichtende functie. Hopelijk dat men dan hiermee ook anderen zal bereiken.

Of je te pessimistisch zou zijn kan ik nog niet beoordelen, daar één en ander pas sinds kort op gang is gekomen. Ik hoop het natuurlijk van niet".

Vr. "Men zal ook de gevallen van repressieve tolerantie moeten signaleren.

Antw. "Zeer zeker, en niet alleen signaleren, maar het liefst aan de grote klok hangen. Een mooi voorbeeld hiervan is natuurlijk het slapen op de Dam tijdens de afgelopen zomer. Aanvankelijk leek het erop dat het gezag toleranter was geworden, men trad zoals dat heet genuanceerd op.

Plotseling werden echter razzia's gehouden. Als je zonder voldoende geld op zak op de Dam bivakkeerde werd je opgepakt en als je buitenlander was, over de grens gezet. Ook het in bezit hebben van marihuana was een aardige aanleiding om je aan te houden. Het gezag was weer hersteld, de optimisten teleurgesteld en iedereen wist weer waar hij aan toe was. Er was niets veranderd! "

H.N.

redaksie hoopt dat Ed Plieger in zijn nieuwe loopbaan iets van zijn ideeën zal kunnen verwezenlijken.

demokraties kamp?

Direct na aankomst in het kamp richt de nieuwsgierigheid van de jongeren tussen 13 en 15 jaar zich vooral op het kampprogramma en op alle kampregels, die er volgens hen moeten zijn. Als hun verteld wordt, datze het programma eigenlijk zelf moeten maken en dat er helemaal geen bijzondere kampregels zijn, kijken ze je vragend aan. Wordt hen om ideeën gevraagd dan blijft het meestal bij zwemmen. De dag in het kamp begint pas als iedereen gewaarschuwd is. Na ongeveer vijf dagen als ze doodmoe zijn, wordt voorzichtig gevraagd of ze niet eens uit mogen slapen; terwijl ze toch zelf het programma samen kunnen stellen! Tijdens het kamp blijken enkelen er een groot genoegen in te scheppen ruw met materiaal van anderen om te gaan. Veel helpt het niet vriendelijk te vragen dan niet meer te doen. De leiding speelt niet graag politieagentje. Maar liefst zouden ze dan vragen waarvoor de leiding dan wèl is.

Het idee van medezeggenschap, en dus verantwoording, blijkt nog niet zo erg te leven en is inderdaad soms moeilijk te realiseren. Bijvoorbeeld als programma's vastgesteld worden die niet uitvoerbaar zijn, zoals het bezoeken van een bedrijf, dat ons niet wil ontvangen.

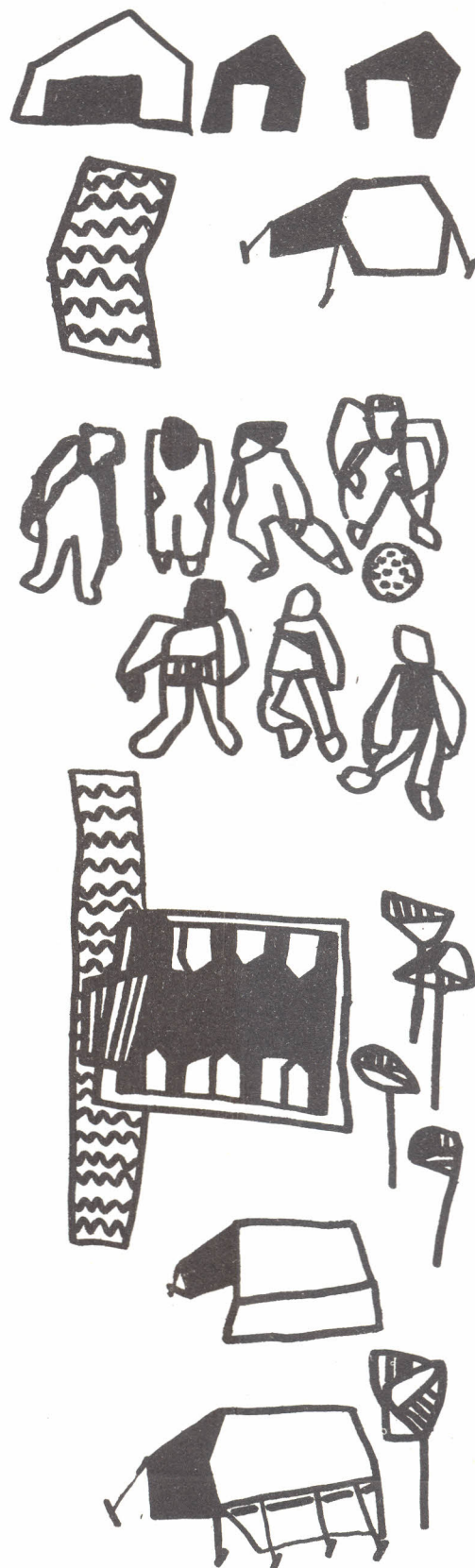
Als ze tegen het eind van het kamp gevraagd wordt wat voor fouten er door de leiding gemaakt zijn is de verbazing groot.

De leiding kan toch geen fouten maken. Wanneer er voorbeelden genoemd worden, wordt er wel ja geknikt, maar daar blijft het meestal bij.

Onze verbazing over deze teleurstellende reacties werd naarmate het kamp verliep steeds groter. Eerst konden wij ons nog goed voorstellen dat de onwennigheid aan deze vreemde situatie een rol speelde, maar later begonnen wij ons af te vragen of er geen andere oorzaken waren. Bij gesprekken met de deelnemers bleek wel begrip te bestaan voor het standpunt van de leiding en men stelde dit ook wel op prijs, maar eigenlijk wisten de jongeren er geen weg mee.

Als je de situatie beschouwt waar deze jongeren dagelijks mee te maken hebben is hun houding niet zo verwonderlijk. Op school hebben de leerlingen niets te zeggen, geen inspraak op het rooster, geen inspraak vooraf en zelfs geen voorlichting achteraf over veranderingen die op school ingevoerd worden. Ook thuis hebben de jongeren vaak weinig invloed op de gang van zaken. Eigenlijk wordt je in zo'n situatie geleefd!

Zijn onze pogingen een democratisch kamp op te zetten dan hopeloos? Toch niet, alleen zal dit vergezeld moeten gaan van andere veranderingen, in het onderwijs maar ook daarbuiten. Hoe praten wij met anderen? Geven wij het idee, dat er toch niets meer aan te veranderen valt of proberen wij de wegen te zoeken waarlangs wèl verbeteringen bereikt kunnen worden, inclusief buitenparlementaire acties. Misschien dat we, door onze invloed zo veel mogelijk - en dat is meer dan we denken - aan te wenden een nu heel langzaam plaats vindende beweging kunnen versnellen, zodat inspraak en medezeggenschap van "kreet" een realiteit wordt.

de staart van de ruimtevaart

Toen wijlen president Kennedy in het voorjaar van 1961 de beslissing nam om Amerika op de maan te planten, gaf hij daarmee het startschot voor een ontwikkeling die een steeds grotere plaats in de Amerikaanse samenleving ging innemen en die enkele weken terug kumuleerde in de eerste maanlanding. Die ontwikkeling kan natuurlijk van diverse kanten bekeken worden. Ik zal hier proberen iets van de niet-direkt bedoelde, maatschappelijk belangrijke bijprodukten van de ruimtevaart onder de loupe te nemen. Dan blijkt de ruimtevaart, althans in haar huidige organisatievorm, een venijnige staart te hebben.

Het is zeer duidelijk dat de invloed van de ruimtevaartprojecten op de Amerikaanse samenleving snel groeit; vooral met de Apollo-vluchten is zij goed merkbaar geworden; Die invloed werkt op een aantal terreinen van de samenleving. De voornaamste daarvan zijn het wetenschappelijke en technologische, het militaire, het financieel-ekonomische, en het prestige-gevoel en de drang tot zelfbevestiging die sterk leven bij de Amerikanen. De door de ruimtevaart bewerkstelligde veranderingen op al die terreinen beïnvloeden de Amerikaanse maatschappij niet alleen van binnen, maar natuurlijk ook naar buiten, d.w.z. in de relatie tot de rest van de wereld.

PRUIMEN

De ruimtevaart levert enorme bijdragen aan de exakte wetenschappen en is in die zin uiterst waardevol. Aan de andere kant rijst echter de vraag, wat je er aan hebt als de sociale wetenschappen bij de exakte sterk achterblijven. En dat terwijl m.i. nu juist de sociale wetenschappen van zo vitaal belang zijn voor de oplossing van de grote problemen hier op aarde. De vruchten, die de ruimtevaart afwerpt voor dit ondermaanse, zullen verrotten zonder goed ontwikkelde sociale wetenschappen, Jantje Mens ziet dan wel de pruimen hangen, maar hij kan er niet bij. Zo gezien is de ruimtevaart-bijdrage aan de wetenschap niet zo groot als vaak beweerd wordt.

ALLE ZEGEN KOMT NIET VAN BOVEN

Zoals overal al wijd en zijd verkondigd is, heeft de ruimtevaart de technologische ontwikkeling zeer gestimuleerd en versneld. Dit wordt door velen één der belangrijkste voordelen van de ruimtevaart genoemd. Het zou natuurlijk kortzichtig zijn de technologische vooruitgang op zich een slechte zaak te noemen, maar het is natuurlijk wel de vraag of men daarvoor moet gaan ruimtevaren.

Misschien zouden de voordelen voor de mensheid veel groter zijn (geweest) als men zijn energie anders had gericht, en wel (het is al vaak gezegd) op het oplossen van honger, armoede en allerlei andere ontwikkelingsproblemen. Dan zouden de vele technische vindingen wellicht veel meer onmiddellijk toepasbaar zijn op menselijke problemen dan nu het geval is. Alle technische zegeningen hoeven echt niet van boven te komen. Ook de Nederlandse prominent prof.dr. J. Tinbergen is deze mening toegedaan (zie Het Parool van 22-7-1969).

Verder moet nog vermeld worden, dat alle technische vernieuwingen voortkomend uit de ruimtevaart in de eerste plaats de Amerikanen ten goede komen. Dit zal de kloof rijke - arme landen vergroten.

\$ 24 MILJARD

Tot nu toe is \$ 24.000.000.000 uitgegeven aan de Amerikaanse ruimtevaartprogramma's. Dat is een fiks bedrag dat toch maar onttrokken wordt aan allerlei andere aanwendingsmogelijkheden. Tegen kritische opmerkingen omtrent die ruimtevaartkosten zijn heel wat verdedigers ervan opgestaan. Men zegt dat die 24 miljard helemaal niet veel is, gezien tegen de achtergrond van het Amerikaanse nationale inkomen. Sir Bernard Lovell, hoofd van de sterrenwacht in Jodrell Bank, schrijft in de Times: "Binnen de Amerikaanse ekonomie vormt de Apollo een te verwaarlozen faktor. De jaarlijkse kosten bedragen slechts een derde deel van wat de Amerikanen besteden aan tabak en een zesde deel van hun drankrekening. Wat de Amerikaanse vrouwen elk jaar besteden aan hun make-up is bijna voldoende om een Apollo te financieren. Met wat wij jaarlijks vergokken, kunnen wij er nog een paar onbemande ruimtevoertuigen voor de planeten bijdoen".

Het is duidelijk dat Lovell geen moderne ekonomist is. Hij houdt n.l. helemaal geen rekening met de ongelijke inkomstenverdeling in de USA en in de wereld. De meerderheid der Amerikanen is inderdaad in staat zoveel geld aan tabak, drank en make-up te besteden. Er is echter ook een minderheid (een toch niet te verwaarlozen 13 miljoen) die slechts in zeer geringe mate bijdraagt in het nationale inkomen. Het zou interessant zijn hen eens te horen over die 24 miljard. Zij zijn degenen waarvan J.K. Galbraith, de bekende ekonoom, zegt: "Het (is de Apollo 11 - vlucht) is zeker zeer dramatisch maar de problemen van het mensdom moeten helaas hier op aarde worden opgelost. Zij moeten worden opgelost in New York en Harlem, in het Zuiden van de V.S. en in Zuid-Amerika" (Het Parool van 22 juli 1969).

Naast Zuid-Amerika had Galbraith ook de rest van de derde wereld kunnen noemen. Van de voordelen van die 24 miljard zien zij voorlopig geen cent. Dat bedrag is, in dit perspectief gezien, een investering om de rijken rijker te maken.

MILITAIR

De ruimtevaart geeft grote konsekwenties op militair vlak. Het technisch potentieel van het Amerikaanse leger wordt vergroot, terwijl de strategische positie versterkt wordt. Dit mag dan op korte termijn voor de USA een grotere veiligheid scheppen, op langere termijn gezien werkt het de ontspanning in de wereld niet in de hand. De bewapeningswedloop wordt alleen maar gestimuleerd.

Verder kan "de verovering van de ruimte" allerlei nieuwe konfliktharden doen ontstaan, hoewel vermeld moet worden dat er een internationaal ruimteverdrag is gesloten (maar wat zeggen verdragen na bv. de accoorden van Genève van 1954?).

NASA: N(ational) A(ssociation) of S(tunts) and A(crobatics)

Wat vooral met de Apollo-vluchten erg naar voren is gekomen, is het belang van de ruimtevaart voor het prestige van de VS in de wereld en voor de zelfbevestiging der Amerikanen. Deze twee faktoren zijn eveneens erg belangrijk geweest bij de initiatie van

de staart van de ruimtevaart

de ruimtevaart. Toen de USSR zijn eerste kosmonaut in april 1961 de ruimte ingeschoten had, schijnt de toenmalige vice-president van Amerika L.B. Johnson ("de molenaar") aan ieder Kongreslid dat hij tegenkwam gevraagd te hebben: "Kunt u er vrede mee hebben dat de USA een tweede-rangsnatie wordt, of bent u voor dit plan?" (dat plan was bemande ruimtevaart met uiteindelijk een landing op de maan; zie Der Spiegel van 14 juli 1969). Toen de maanlanding enige weken geleden plaatsvond, heeft men zich dan ook alle moeite gegeven (zoals iedereen heeft moeten ervaren) om de Amerikaanse prestigewinst te maximaliseren, om het onderste uit de Apollokan te halen. Dat was dan ook wel nodig, gezien het nogal geschonden gezicht t.g.v. Vietnam. De zo geprezen openheid van de Amerikanen bij ruimtevluchten is daarom ook niets anders dan een wijze van "America promotion", een flink stuk politieke propaganda.

Het streven naar prestigevergroting en zelfbevestiging heeft, tijdens en na de Apollo - 11 vlucht een enigszins naar hysterie neigende vormen aangenomen. In die tijd trad de NASA op als een circus, een het volk spelen gevende entertainment company. Nasa betekende toen "National Association of Stunts and Acrobatics", een soort firma gebr. Bever, die met hun kunst- en vliegwerk een nieuw voertuig uitprobeerden.

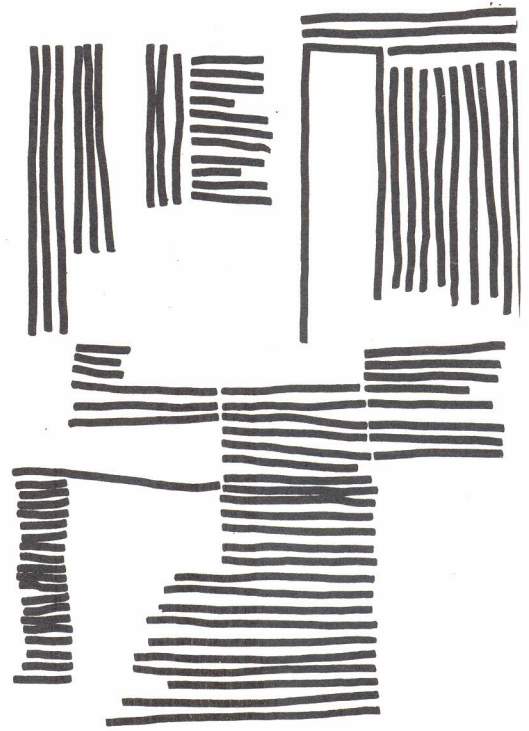
Het lijkt mij nodig dergelijke Apollo-orgasmen enigszins te relativiseren, gezien hun potentiële konsekwenties. Dergelijke uitbarstingen van nationale trots, met Nixon voorop, kunnen gemakkelijk uitlopen op een gevaarlijk nationalisme (men plantte de "stars and stripes" op de maan). Internationaal werkt het voor het arme oude Europa uiterst frustrerend, voor de USSR uiterst uitdagend en (altans op langere termijn) voor de derde wereld nogal explosief.

Een ander gevolg signaleert o.a. de NRC (17 juli '69): "Apollo dreigt een afleiding te worden van de ware problemen in de hoogst ontwikkelde samenleving, die sociaal, psychologisch en dus politiek van aard zijn; en die juist door de technologische ontwikkeling onoplosbaar zijn". Die afleiding van de werkelijke problemen (door iemand van de werkgroep 2000 het Ajax-effekt genoemd) heeft uiteraard niet alleen betrekking op Amerika's binnenlandse, maar ook op haar buitenlandse problemen.

KONKLUSIE

Gezien de vele terreinen van de samenleving waarin de ruimtevaart ingrijpt, lijkt het mij zeer gewenst dat men zich goed bewust is van wat de niet-bedoelde neveneffecten ervan zijn en waar nodig preventieve maatregelen neemt (een eerste staop op die weg is het genoemde verdrag overvreedzaam gebruik van de ruimte).

Ik heb vooral gedacht aan sociaal-ekonomische en militaire effecten, maar ook op filosofisch en psychologisch gebied heeft de ruimtevaart grote invloed. Denk maar eens welke revolutionaire veranderingen de uitspraak van Werner von Braun impliceert, wanneer hij zegt dat de mensheid zich door de ruimtevaart onsterfelijk heeft gemaakt. Volgens hem kan de mensheid, alsde aarde onbewoonbaar is geworden, emigreren naar andere planeten. We kunnen echter beter proberen het niet zover te laten komen, dat de aarde onbewoonbaar gebied wordt.

Daarom moet er prioriteit gegeven worden aan aardse problemen.

Dit alles wil echter niet zeggen dat ik de ruimtevaart slechts tijd- en geldverspilling zou vinden; dat lijkt me te kortzichtig. Waar ik bezwaar tegen heb, is de organisatie van de ruimtevaart. Deze is momenteel zó, dat de lasten ervan alleen op enkele landen rusten, terwijl vanzelfsprekend ook bij die landen de baten terecht komen. Een alternatieve organisatievorm zou kunnen zijn een internationale spreiding van de ruimtevaart-business, zodat elk van de deelnemende landen een deelproject verzorgt, ook al zal dit op korte termijn moeilijk te verwezenlijken zijn. Het zou de wetenschappelijke en technische vorderingen, ontstaan uit de ruimtevaart, sneller over de gehele wereld verbreiden, de werkgelegenheid en het nationale inkomen in vele landen vergroten, de kosten per land verlagen en zo geld overlaten voor aardse problemen. Het zou de interdependentie in de wereld vergroten en zo indirect bijdragen tot de wereldvrede.

Voorwaarde hiervoor moet wel zijn dat er tevens garanties worden geschapen die er voor zorgen dat van de internationale samenwerking op ruimtevaartgebied de arme landen niet de dupe worden, en dat de vele vindingen niet voor militaire doeleinden gebruikt worden. Als dit alternatief uitgevoerd zou worden, zou dat veel meer een vooruitgang voor de wereld als geheel betekenen dan wanneer de huidige organisatie blijft gehandhaafd. Ik hoop dat het geen utopie is, maar het optreden van de heer Nixon en het twijfelachtige sukses van de UNO gadeslaande, ben ik er wel bang voor.

hijw.

gedachten over het verband tussen de doelstelling van het h.v. en het ledental

Op het in mei gehouden congres van het H.V. is het te volgen beleid voor de komende tien jaren besproken. Leidraad daarbij vormde de eerder gepubliceerde beleidsnota. In deze nota worden antwoorden gegeven op de volgende vier kernvragen:

- I. Wat moeten we doen?
- II. Hoe moeten we het doen?
- III. Wie moeten het doen?
- IV. Wanneer doen we het?

Het lijkt vreemd dat het H.V. na ruim 22 jaren van bestaan zich de vraag stelt: "Wat moeten we doen?" Een organisatie is immers een middel om een nuttig geachte taak te vervullen. Nu wordt de schijn gewekt dat de organisatie een taak zoekt! Kan het H.V. niet blijven doen wat het in die 22 jaren heeft gedaan? In de nota wordt de vraag als volgt toegelicht:

— iedere organisatie zal van tijd tot tijd behoefte hebben aan beraad over de vraag of zijn doelstellingen nog beantwoorden aan de veranderde maatschappij. Doet men dat niet, dan kan een zekere verstarring ontstaan doordat men blijft streven naar doelstellingen die ofwel geheel of gedeeltelijk bereikt zijn, of waarvan de veranderingen in de samenleving het wenselijke inmiddels dubieus maakten —

Het H.V. stelt dus een herwaardering van zijn doelstellingen aan de orde. De eerste vraag heeft betrekking op wat het H.V. de visie noemt, van waaruit het in de maatschappij wenst te opereren en is dus van primair belang! De erop volgende vragen hebben betrekking op de methodiek en de middelen en zijn van secundair belang.

In de nota wordt een nieuwe oriëntering van de visie voorgesteld.

Om deze te kunnen beoordelen dienen we de oorspronkelijke doelstellingen te kennen. Deze vatten we als volgt samen:

1. het H.V. is bedoeld als een geestelijk centrum voor buitenkerkelijken en!
2. bestrijdt:
 - a. de maatschappelijke discriminatie van de buitenkerkelijken in een op christelijke leest geschoeide maatschappij
 - b. de ideële discriminatie: het "niets"-zijn tegenover het christen zijn.
 - c. een geestelijk nihilisme.

De uitslag van een in 1966 gehouden enquête luidt: R.K. 35% Ned. Herv. 20% Geref. 8%

Andere groepen 4%

Niet aangesloten tot enige kerk 33%

7% noemt zich humanist

0,2% is lid van het H.V. (15000 l.)

Men vraagt zich nu af: 1. waarom zijn zowenig buitenkerkelijken lid van het H.V. en 2. waarom zijn zowenig zich humanist noemenden aangesloten bij het H.V.? Aan deze vragen is ook veel aandacht besteed op het congres, vooral in verband met de financiële positie van het verbond. Wellicht zijn hierbij de volgende overwegingen van belang.

Uit de omschreven doelstellingen blijkt een streven naar de maatschappelijke erkenning van de buitenkerkelijken, maar ook naar de geestelijke vorming van hen! We kunnen ons hiervoor twee organisaties denken t.w.:

1. een organisatie tot bestrijding van de discriminatie van de buitenkerkelijken.
2. een organisatie tot geestelijke vorming van de buitenkerkelijken. Zeer vele buitenkerkelijken zijn gediend met een streven naar hun maatschappelijke erkenning en zullen daarom lid willen zijn van de 1. organisatie. Vele buitenkerkelijken kunnen ook de bezwaren van het nihilisme onderschrijven. Minder echter het humanisme als enig alternatief zien, hoe algemeen dit "isme" ook moge zijn! Zij hebben of een andere levensbeschouwing of staan geheel onverschillig tegenover enige levensbe-

schouwing. In het H.V. zijn beide organisaties als het ware in elkaar opgeslost. Daar het H.V. prioriteit toekent aan de strijd tegen de discriminatie zullen velen het H.V. steunen als lid of sympathisant ondanks het humanisme. Anderen zal het humanisme hen ervan weerhouden lid te worden, ondanks de wetenschap dat het H.V. ook hun belangen dient.

Hoe staan de zaken er nu voor? Prof. van Praag heeft eens opgemerkt dat de "kleine strijd" gestreden is. Hiermee bedoelde hij de strijd voor de gelijkberechtiging van de buitenkerkelijken:

er werd een situatie bereikt waarin bij regelingen van overheidswege bv. ruimte voor tenminste een vertegenwoordiger van het verbond naast vertegenwoordigers van de kerken werd gemaakt. Het H.V. is ook betrokken in bv. maatschappelijk werk.

Deze strijd is dus tengoede gekomen aan een groot deel der buitenkerkelijken. Nu deze strijd is gestreden, houdt het lidmaatschap meer verband met de overige doelstellingen. Deze doelstellingen worden door een kleiner gedeelte der buitenkerkelijken gesteund. In dit verband heeft het humanisme nog een ongunstig aspect. Het humanisme propageert een ontplooiing tot een zelfbewust individu, die tot redelijke verantwoording voor doen en laten in staat is. Dit impliceert dat een humanist "zijn humanisme" meer als een persoonlijke verworvenheid ervaart, dan bv. een christen "zijn christenheid". Voor een christen betekent het Christendom een buiten hem gelegen inspiratiebron. Een humanist daarentegen put weinig meer inspiratie uit het humanisme, dan waarvoor hij zichzelf als bron ervaart. Hierom zal een humanist minder een propagandist zijn voor het humanisme en het H.V., dan een christen voor het christendom en de kerk!

Voor de zo gewenste groei van het ledental zou het er dus niet zo erg gunstig uitzien. Het H.V. kan echter nog een belangrijke bijdrage leveren in de geestelijke verzorging. Naast de reeds lang en in toenemende mate geboden zg. curatieve geestelijke verzorging zal ook de zg. preventieve geestelijke verzorging tot de taak van het H.V. behoren.

Men heeft hieraan met overgrote meerderheid der stemmen zelfs de eerste prioriteit toegekend! Onder curatieve geestelijke verzorging verstaat het H.V.:

— de systematische ambtshalve bemoeienis met de mens in zijn geestelijke moeilijkheden en bij de ontplooiing van zijn menszijn teneinde de krachten te activeren die hem in staat stellen zelfstandig een levensvisie te hanteren waardoor hij met zijn totale zijn betrokken raakt op het totaal van zijn levenshoudingen.

Het is duidelijk dat vele buitenkerkelijken hiermee gediend kunnen zijn.

Onder preventieve geestelijke verzorging verstaat het H.V.:

— de systematische ambtshalve aanbieding van bouwstoffen van cultuurhistorische, anthropologische en maatschappelijk aard die zodanig appelleren aan de ander dat deze aangespoord wordt zelfstandig een levensvisie te ontwerpen waardoor hij met zijn totale zijn betrokken raakt op het totaal van zijn levenshoudingen.

Een belangrijk deel van deze geestelijke verzorging is het zg. vormingsonderwijs. Thans wordt godsdienstonderwijs als kwasi algemeen vak onder de titel bijbelkennis of cultuurgeschiedenis van het Christendom door predikanten gegeven. Het H.V. is van mening dat Christendom en bijbelkennis met andere zaken thuis horen in het vak kennis van het geestelijke leven en dit vak moet ook door gekwalificeerde niet-christenen gegeven kunnen worden. Het is te hopen dat het nieuwe beleid voor vele buitenkerkelijken aanleiding geeft het werk ideëel en financieel te steunen met hun lidmaatschap.

W.A. van Duyl

informatie

Veel informatie over de programma's van de groepen is er uiteraard niet op dit moment. De zomerslaap is net zo'n beetje voorbij en hopelijk buigt men zich nu allereerst over het winterprogramma.

Dat geldt helaas niet voor de HJG's Eindhoven, Amstelveen en Apeldoorn, die hebben de zomerslaap niet overleefd.

In Eindhoven had het bestuur er geen zin meer in (hoe is het mogelijk!) in Amstelveen is de rede wel wat ernstiger, een konflikt met het bestuur van de plaatselijke gemeenschap (beschuldiging over onhumanistische activiteiten, van de kant van de HV gemeenschap uiteraard).

Wat is eigenlijk onhumanistisch? We laten (d.w.z. het HJS) het er uiteraard niet bij zitten!

Onbegrijpelijk is het dat de jongerengroep het er wel zonder meer bij laat liggen, zit er dan helemaal geen pit in? Verdorie nog aan toe, als je toch van onhumanistische activiteiten wordt beticht dan lijkt mij dat een geweldige reden omje ontzettend kwaad te maken en er tegenin te gaan.

Trouwens in het algemeen dient de relatie tussen HV gemeenschap en jongerengroep nader bekeken te worden. Een duidelijke relatie kan voordelen hebben (subsidie/organisatie/stensilwerk bv.) maar kan ook heel duidelijk het gevaar van te grote bemoeizucht in zich bergen.

Apeldoorn tenslotte werd opgeheven bij gebrek aan belangstelling van de leden.

Diverse groepen kampen ook weer met het traditionele probleem om bestuursleden te vinden, vooral voorzitters zijn schaars.

Wordt het geen tijd, dat de groepen zich eens bezinnen over een "anarchistische" oplossing voor dit probleem? Waarom überhaupt bestuursleden? Zonder bestuursleden draait een groep evengoed, als er maar een aantal mensen zijn, die bij tijd en wijle iets willen doen; er is hoogstens één figuur nodig, die wat wil koördineren.

Waarom toch altijd weer het volkomen verouderde traditionele patroon navolgen, probeer ook in dit opzicht eens wat kreatiever te zijn.

Laat men een voorbeeld nemen aan de HJG-Amsterdam, waar men intern de bestuursfuncties heeft afgeschaft, de groep draait er hopelijk niet minder om, ze hebben in ieder geval de beschikking gekregen over een (gedeeltelijke) eigen ruimte in het Sterhuis.

Na Rotterdam, Den Haag en Utrecht de vierde HJG met een eigen ruimte.

In Hilversum streeft men (opnieuw) een fusie na van de HJG en HJB, een positieve ontwikkeling. Wat wordt het een HJG of een HJB?

In Almelo en Enschede wordt eveneens gedacht over de mogelijkheid de 2 daar bestaande groepen (beide HJG's) tot één te maken. In ieder geval een ontwikkeling die zeker is toe te juichen wanneer dat betekent, dat er één levenskrachtige groep in de plaats van twee noodlijdende.

Al met al kan het geen kwaad jullie het functie-weekend voor ogen te houden, dat het HJS op 18 en 19 oktober organiseert (in de buurt van Utrecht) over de functie van humanistische jongerenwerk.

Voor veel groepen is het niet duidelijk wat ze met het begrip humanisties aanmoeten: een aantal HJG's probeert dat enigszins te omzijken door zich Libertijn te noemen, maar het geldt ook heel duidelijk voor afdelingen van Socrates (Leiden b.v.). M.a.w. op naar het functie-weekend. Inlichtingen uiteraard bij het HJS in Utrecht.

adressen

JONGEREN KONTAKTPERSONEN:

Alkmaar: K.G.Kroon-Laan, C.de Bourbonstraat 19
Apeldoorn: Inge Kuiper, Ordermolenweg 66
Arnhem: M.E.Brons, Prinsenstraat 28, Dieren
Gorinchem: Prins Bernhardstraat 11, M.J. Engelvaart
Den Helder: Antonio Rueck, Duinweg 43, Huisduinen
Hengelo: H. Schanssema, W.v.Konijnenburgstraat 41
Laren: A. Samama-Polak, Houtweg 11
Leeuwarden: J. Visser, Gounodstraat 12
Nijmegen: Fred Mos, Hertogstraat 45
Oss: F.P. Bohlmeijer, Heistraat 7, Berghem
Steenwijk: M. Kiers, Olde Wheemstraat 1
Terneuzen: Jan Dieleman, Axelsestraat 51
Zaandam: H. Gombert-Emond, Twiskeweg 13

HUMANISTIESE JONGEREN GROEPEN

Almelo: M.de Boer-Muggen, Jan Janslaan 51
Amsterdam: H.G.Schreijer, Prinsengracht 1129
Beverwijk: Hilde Waage, Olieslagerslaan 50
Den Haag: Els Kramer, Morsestraat 16
Enschede: Herman Zwanepol, Waalstraat 222
Haarlem: Ben Binnendijk, Rijksstraatweg 278
Hilversum: Paul Klijsen, Huijgensstraat 52
Leiden: Marion Nieuwenhuis, Lekstraat 63
Rotterdam: Irene Teunissen, Alkenlaan 77,
Capelle a/d IJssel
Utrecht: Loes Ouweneel, Mariahoek 8

HUMANISTIESE JEUGD BEWEGING

Hoofdbestuur: Jaap Huysman, Kraaijenbergstraat 16
Hattum
Amsterdam: Erik Vrind, Amstelkade 4 huis
Arnhem: Sheila Matthes, Apeldoornseweg 54
Assen: Dick Coert, Anreperstraat 113a
Hilversum: Inge Rol, Alexanderstraat 4

Studenten Vereniging op Humanistische Grondslag
"Socrates"

Hoofdbestuur: Matty Henseler, J.v.Riebeekstraat 5 bis a
Utrecht

Amsterdam: Casa Academica, Kamer 537
James Wattstraat 75
Delft: Postbus 228
Groningen: Postbus 322
Leiden: Postbus 334
Utrecht: Christa v.Tellingen, Zonstraat 10
Wageningen: Asserpark 44-14a

HUMANISTIES JONGEREN SENTRUM:

Utrecht: Tel. 030 - 24641 / Postbus 2332

Geef jezelf

REKENSCHAP

DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
voor wetenschap en cultuur, dat
een blad wil zijn voor de verdieping
van de humanistische overtuiging.

Abonnementsprijs f 13,50 per jaar.
Proefnummer op aanvraag

**HUMANISTISCHE STICHTING
SOCRATES**
Postbus 114, Utrecht
Giro 58 22 93

m & w

Abonneert u op

MENS EN WERELD

het 14-daags orgaan
van het Humanistisch Verbond.

Redactie en administratie:

Oudegracht 152, Utrecht.

Giro 30.49.60 t.n.v.

het Humanistisch Verbond
te Utrecht.

Abonnementsprijs f 9,50 per jaar

woord van de week

orgaan van de
humanistische luisterkring

verschijnt wekelijks

abonnement: f 7,50 per jaar

administratie: postbus 114
te utrecht

tel.: 030-24641, postgiro 58

Nederlandse Vereniging van Homofielen C . O . C .

Societeiten in:

Amsterdam - Arnhem - Den Haag - Eindhoven -
Enschede - Groningen - Rotterdam - Utrecht.

Verdere inlichtingen:

Postbus 542

Amsterdam

tel.: 020-234596

**De NVSH is een club van
sexmaniakken, verkeerde kanters,
de-kat-in-het-donker-knijpers,
pornografieverzamelaars en
ultralinkse langharige werkschuwe
nepintellectuelen.**

klopt!

**De NVSH is inderdaad een club van
sexmaniakken, verkeerde kanters,
de-kat-in-het-donker-knijpers,
pornografieverzamelaars en
ultralinkse langharige werkschuwe
nepintellectuelen en nog zo'n
194.131 hele aardige normale
mensen die aanvaarden dat seksualiteit
een belangrijke rol speelt in ons leven
en hierover nu eens graag objectief
geinformeerd willen worden.**

**(als u lid wilt worden, stort dan
10 gulden op girorekening 225272
van de NVSH, zet erbij
contributierekening.
(Studenten maar 6½ gulden).
U bent dan lid, krijgt SEXTANT
maandelijks gratis in de bus
en kunt gebruik maken van alle
aktiviteiten van de NVSH.
Welke? Vraag bij de NVSH,
Postbus 64, Den Haag de
aktiviteitenfolder aan!)**